

A főszerkesztő előszava

Folyóiratunk huszonnegyedik számát tartja kezében a tisztelt Olvasó. Ezúttal kilenc szöveget közlünk: többnyire elméleti megközelítésű tanulmányokat, valamint egy új szabályozási terület, egy ítélet és egy könyvújdonság részletes ismertetését, amelyekben a 21. század legújabb jogpolitikai kihívásai és a történeti kutatások tapasztalatai, illetve a napi gyakorlat problémái és válaszai is megjelennek.

Hollán Miklós és Venczel Tímea egy büntetőjogi tárgyú jogtudat-kutatás részeredményeiről számol be. A szabályozás változásaival indokolt, a polgárok ismeretére és véleményére irányuló kérdőíves felmérésükből az itt tárgyalt, szűkebb témakör a hivatali vesztegetéshez kapcsolódik. Eredményeik a lakosság igen alacsony szintű jogismeretére mutatnak rá, amihez ugyanakkor a vélt szabályozással való nagyfokú azonosulás és magas büntetési hajlandóság társul.

Hussein Jasmine munkája a digitalizációnak a büntető igazságszolgáltatás terén zajló térhódításához kötődik; a reintegrációs őrizet jogintézményét, a büntetés-végrehajtás körében az elektronikus felügyelet úgynevezett „hátsó ajtó” megoldását vizsgálja. A technológiai fejlődésre is reflektáló javaslatai szerint az alkalmazási feltételek bővítése szélesebb fogvatartotti kör számára tenné lehetővé a reintegráció elősegítését, de megfontolandó a jogintézmény jogkorlátozó jellegének és büntető tartalmának elismerése is.

Boros Anita a websütik (*cookie*-k) használatára vonatkozó uniós és nemzeti szabályozásban nyújt eligazítást, rámutatva az értelmezési nehézségekre, az értelmezés összetett ismeretigényére és a tervezett, jövőbeli szabályozás (*e-Privacy* rendelet) kihívásaira is. A jogfejlődés bemutatása mellett kitér egyes nemzeti adatvédelmi hatóságok gyakorlatára is. Miközben elvégzi a sütik közérthető csoportosítását, tisztázza az egyes csoportokhoz tartozó jogi kérdéseket.

Herdon István és Rab Henriett a 2020-ban kialakult pandémiás helyzetnek a jogalkotók által még meg nem válaszolt, munkajogi kérdései körében a távmunka és az otthoni munkavégzés (*home office*) fogalmával, szabályozási hátterével foglalkozik. A két intézmény különbözőségéből indulnak ki, s e hipotézist igazolják is, miközben a dogmatikailag nehezebben besorolható otthoni munkavégzés jogszerűségének a feltételeit, jogszerű megvalósítási módjait keresik.

Orosz Flóra a szociális farm-szolgáltatásokat igénybe vevő, hátrányos helyzetű – fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességű – személyek alapvető jogait (egyenlő bánásmód, szociális biztonság, a munkához való jog) vizsgálja. A tanulmányban az alapjogi megközelítéshez kapcsolódóan a munkajogi, illetve szociális jogi védelem eszközei is megjelennek, a szociális farm társadalmi integrációs szerepének megfelelően.

Heka László a női egyenjogúság örökzöld kérdéskörét a nők helyzetére vonatkozó, szerb szabályozás történeti megközelítésén keresztül érinti. A balkáni népek gyakorlatától is eltérő (még a shari'a szabályainál is igazságtalanabb), különösen a férjes nőket sújtó, múltbeli előírások tárulnak föl. A társadalomismereti adalékokkal alátámasztott, kronologikus áttekintés egészen a 20. század végéig vezeti az olvasót.

Hrecska-Kovács Renáta, Kovács Bálint és Csirszki Martin arra vállalkozott, hogy összegyűjtse azokat a sajátos, munka- illetve szociális jogi megoldásokat, támogatási formákat, amelyeket 2020 tavaszától a covid-19 koronavírus, és az annak terjedését lassítandó „szociális távolságtartás” okozta válsághelyzetben alkalmaznak. A főként európai országokra irányuló kitekintés a típusmegoldásokon (mint a rövidített munka) kívül az „unortodox” jogalkotói válaszokat is felvillantja.

Zombory Katarzyna az Emberi Jogok Amerikai Bíróságának a jogfejlesztő értelmezési gyakorlatát mutatja be egy viszonylag friss döntés (*Lhaka Honhat ügy*, 2020) alapján. Az elsősorban őslakos népek vonatkozásában vizsgált, a gyakorlat szerint akár önállóan is érvényesíthető, kulturális identitáshoz való jog az ítéletben összekapcsolódik a földtulajdonhoz és a környezethez való jog kérdéseivel, így a cikk a hazai olvasókat emlékeztetheti e jogok kiüresítésének veszélyeire.

Deák Izabella egy terjedelmes, angol nyelvű tanulmánykötetet mutat be, és annak alapján – figyelemmel az Európában irányadó előírásokra – a civil társadalom, a civilszervezetek nemzeti szabályozására vonatkozó, minimális követelményeket állítja előtérbe. A magyar civiltörvénnyel összefüggésben, az Európai Unió Bírósága által, 2020 nyarán hozott elmarasztaló ítélet ad a témakörnek különös aktualitást.

A hátsó borítón egy latin nyelvű maximát idézünk fel, amely a jog és a jogérvényesítés bármely területére igaz lehet, még ha újkori karrierjét leginkább angolszász kártérítési jogvitákban futotta is be. *Ubi jus ibi remedium.* (*Where there is a right, there is a remedy.*) Ahol a jog, ott a jogorvoslat is. Megfordítva (a jogalkotónak is címezve): nincs jog jogorvoslat nélkül.

Debrecen, 2020 telén

a szerkesztőség nevében:
Fodor László